

YELOD 31[id] NÜM: 9 2021 SETUL PADS: 85 jü 92.

O Volapükaflens valöpo!

In nüm büik pemänioton buk tiädü ‚Volapük. Einführung in eine faszinierende Sprache' (= „Volapük. Penäd nüdugöl ini pük dafredüköl") fa hiel Gunther Hotz. Et eklülädon binön namapenäd (labü pads 269 e nen ninädalised), keli lautan ün 2011 äkopiedom me ‚Xerox' ed äspearükom äs buk. In penäd at ‚G. Hotz' prolidiko bepenom Volapüki nuik, suvo leigodölo oni ko dialeg sonemiko rigik; semikna igo mobom votükamis lönik püka obsik. Suvo lautan eplöpom ad kleilükön säkädis vemo brulikis püka obsik. Dil lätik namapenäda ninädon vödemis brefik Volapükik ko tradutods Deutänapükik e poedotis fa ‚Johann Schmidt' e fa ‚Gunther Hotz' it. In lautots Volapükik okik el G. Hotz äjinom desino gebön vödis anik ivönädiköl demü bref e benoton onas. Po poedot alik lisedil sökon ko vöds pegeböl (ba lautan no äspetom, das ek ölärnon-la Volapüki ed ökanon-la suemön vödemis nen yuf somik). Valemo lecedob namapenädi at nitediki (mu pato tefü poedav), do ninädon i tikamagotis bisarik dö feafomam pükasita dabinik.

Esludob ad ropön notükami yegeda dö datif Volapükik e primo ad bükön jenotemi brefik kadäma balid. Dunob atosi, dat latikumo sagäds nekonfidovik dö num kadämanas e dö dinäds tefik votik fino omoikons se tidabuks bevüpükava. Spelöl, das dinäds tefik onitedons i reidanis, redakan:

Даниил Морозов

<u>IX:86:2021</u>

Fabs dö nims (1).

Fa ‚Evgeny Khvalkov’, stabü lölet dö ‚Reynard’: renar;
ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann Philipps’.

Seimna lup e renar ägoloms in lardafel ed älogoms cuki. Bi vemo äfaemoms, äsludoms ad lufidön oni. Kludo lup äsagom cuke:

„Lilolöd! o lunalilikan! Himayedal: leon: reg nimas < ägevom obe gitodi ad fidön nimis alik gumädi cuvölis. Kludo obinol fidäd obik asoaro”.

„Stopö!” cuk äsagon. „Himayedal: leon: reg nimas < ägevom obe penädi sefadugäda, kel neleton nimis alik ad fidön obi.”

„Kiöpo binon-li?” lup äsäkom bluviko.

„Pepenon sui pödasaf obik,” cuk äsagom fefo. „If vilols, o stimabans nolik!, kanols reidön oni.”

„O blod: renar!” lup äsagom, „reidolös penädi su pödasaf cuka, begö!”

„O blod: lup!” äsagom renar lekäfik, kel iküpom, das atos äbinon käfod cuka. „Vilöfo dunoböv osi, ab eglömob ad keblinön lüni obik. Ba ye ol kanol reidön oni. Ol ga sio binol nolikün nimas valik.”

Lup äpaplitom fa lob renara. Ägolom lü cuk ed äbüdom one ad tovön pödasafi ona.

Cuk ätovon pödasafi labü safaferi vetik. E ven lup äprimom ad sukön lelivapenedi regik, saf lunalilikana äjokon nämo ta flom oma, sodas logs lupa äseflumons.

Somikos reifon utanis, kels binons nenprüdiks e padugons dub fläts.

* * *

FABLES ABOUT ANIMALS (1)

Evgeny Khvalkov
based on the cycle about Reynard the Fox

One day a Wolf and a Fox were walking in a field and saw a Donkey. Since they were very hungry, they decided to eat it. So the Wolf says to the Donkey:

“Listen, big-eared, His Majesty the Lion, the King of beasts, has granted me the right to eat any animals that chew gum. So you’re going to be my dinner tonight.”

"Wait," said the Donkey. "His Majesty the Lion, the King of Beasts, has given me a safe-conduct that prevents any of the beasts from eating me".

"Where is it?" the Wolf asked, puzzled.

"It is written on my hind hoof," said the Donkey seriously. – "If you like, learned gentlemen, you can read it".

"Brother Fox," said the Wolf, "please read the letter on the Donkey's hind hoof."

"Brother Wolf," said the sly Fox, who realized that there was a catch – "I would be glad, but I forgot my glasses at home. Would you care to read it? After all, you are the most learned of all animals".

The Wolf liked the Fox's praise and went to the Donkey and told him to raise his hind hoof.

The donkey raised its hind leg with a heavy horseshoe, and when the Wolf began to search for the royal charter, the big-eared hoof hit him hard in the forehead, so hard that the Wolf's eyes flowed out.

This is what happens to those who are careless and are led to flattery.

KADÄM MU KAOTIK VOLAPÜKA (1).

Fa ‚Daniil Morozov'.

Sekü nitedäl obik enu ereidob nunis Volapükakadämi balid tefölis in el „Volapükabled" fa ‚Schleyer', ‚Le Volapük' (redakü ‚Kerckhoffs' beno⸗sevädik) ed in vödabuk disinapüka: ‚Idiom neutral' (sotül fa el ‚Holmes' pro Linglänapükans; ninädon jenotemi brefik kadäma bevünetik Vola⸗püka se rigäd Deutänapükik ela Rosenberger petradutöli). Ad stun vemik oba, in fonäts at jenäds pluuneplu difiks pabepenons, äsva ädutons-la lü levals paralelik kil. Ebüocedölo, das penäds pemäniotöl ga pelautons in vol bal, esteifülob ad mekön lovelogami jenöfotas se ons valik. Atos ba zesüdon födü verat, bi tidabuks mödikün bevüpükava äjinons palautön fa vikodans tefü feits timas vönädik et.

Büjenotem. Hiel Schleyer ämäniotom zesüdi ela ‚Völkersprach-akademie' (kadäm pükik bevünetik), kel ömuton kontrolön e pakön lotografi balik menefa, medü „Siunahap" (gased ettimik okik) ya ün mäzul yela 1878[id] pö notükam volalafaba okik. Pos daved Volapüka tikamagot at äjinon volfön in tikäl ela Schleyer (samo ün setul ela 1886 in yeged dö dinits Volapükanefa äpenom dö kadämans ü *kademels*

milfoltums fütüriks, äsi dö senätans ü *senatels* tums). Ün yunul ela 1887 medü „Volapükabled” okik änotükom nomemi büfik kadäma, kel öbinädon me 1-ido) cifal, 2-ido) *pladal* (pladulan) cifala (cal at sümon ad vicifal nutimik), 3-ido) *senatels* (senätans) 100, 4-ido) *kademels* (poso *kademans*, nu *kadämans*) anik (balan pro mens balion neta alik).

Prim. Kadäm calöfiko pistidon tü 1887, gustul, 9, pö seadod Volapükakongreda valemik telid in ‚München’. Täno lised büfik *kademalas* äpubon (ma büoced ettimik, *kademal* ü *kadämal* bal özesüdon pro mens degbalion neta seimik ü pro degans kadämanas); i cal *kademana* (*kadämana spodöl*) pämänioton. Ün tobul ela 1887 medü „Volapükabled” okik datuval änunom, das kadämals fa om pinemöls, büä ögetoms diplomi kadämala, ümutoms getön diplomi profäsorana ma noms kösömik. Ye mödikans äjinons nedemön vödis at, ed äcedons, das pö kongred di ‚München’ kadäm lölik pifomon-la nen stipots zuik alseimik miedüköl. Ma ‚Rosenberger’ primo kadäm bevünetik Volapüka äbinädon me mens 17 se läns 12, ab jöt somik äflagonöv kalkulamodi nesevädik seimik. Ekö! lised tefik (datuval labom nümedi serik): **0)** *Johann Martin Schleyer* as dilekal (suvo pänemom ettimo as „presidan”); **1)** *Prof. Dr. Auguste Kerckhoffs* (Fransän, ‚Paris’) as dilekan (säcäl lölöfik: 1892, 8^{ul}, 9); **2)** *Prof. José da Silva Teixeira* (Portugän, ‚Porto’; säcäl: 1892, 3^{ul}, 1); **3)** *Dr. Francisco Fernandez Iparraguirre* (Spanyän, ‚Guadalajara’; †1889, 5^{ul}, 7); **4)** *Angelo Ferretti* (Litaliyän, ‚Reggio nell'Emilia’; säcäl: 1892, 3^{ul}, 1); **5)** *Karl Dornbusch* (Linglän, ‚London’; †1888, 10^{ul}, 24); **6)** *Joseph Holden* (Linglän, ‚Preston’; säcäl: 1890, 12^{ul}, 14); **7)** *Dr. Tiberius Cornelis Winkler* (Nedän, ‚Haarlem’; säcäl: 1893, 6^{ul}, 6); **~~8)~~** *August Nilson* (Svedän, ‚Gefle’; no elasumom cali demü vobods tu mödiks); **8)** *Woldemar Rosenberger* [Rusänapüko: ‚Владимир Карлович Розенбергер’] (Rusän, ‚Peterburg’); **9)** *Joseph Bernhaupt* (Süriyän, ‚Beirut’ [nu Libanän]; sis yunul ela 1888 no äfölom bligis kadämik oka, bi no ävilom kompenön pö votükam Volapüka ta vil ela Schleyer; säcäl calöfik: 1890, 12^{ul}, 14); **10)** konulan: *Charles Ezra Sprague* (Tats pebalöl Lamerikäna, ‚New York’; säcäl: 1896, 8^{ul}, 31); **11)** *Dr. Moritz Obhlidal* (Lösterän, ‚Wien’; säcäl: 1891, 4^{ul}); **12)** *Prof. Dr. Alfons Ritter von Rylski* (Lösterän, ‚Wien’; säcäl: 1891, 4^{ul}); **13)** *Georg (György) Bánfi* [ü *Bauer*] (Macarän, ‚Budapest’; säcäl: 1889, 5^{ul}); **14)** *Richard Herold* (Badän in Deutän, ‚Konstanz’; säcäl: 1889, 4^{ul});

15) *Rupert Kniele* (Vürtän in Deután, ‚Allmendingen'; säcäl: 1890, 7^{ul}, 20); **16)** *Prof. Heinrich Schnepper* (Lofüda-Bayän in Deutän, ‚München'; säcäl: 1889, 5^{ul}); **17)** *Anton Colling* (Palzän in Deutän, ‚Ludwigshafen'; as men mükik no ävilom dasumön cali, ab ädunom so pos begs lunüpik datuvala. Ye ‚Colling' no pädasevom as kadämal fa kadäm dilekü ‚Kerckhoffs'); **18)** *J. Fieweger* (Jlesän in Deutän, ‚Breslau' [nu ‚Wrocław' in Polän]; säcäl: 1889, 3^{ul}, 10).

KADÄMALS NULIK BÜ 1888. Ma el „Jenotem brefik kadäma bevünetik Volapüka", el Kerckhoffs ägetom de Schleyer däli ad läükön lü num kadämalas 17 nog pösodis 7. Num at jinon binön dotabik, bi jenöfo dilekan äkoedom jenön daväli kadämalas nog mälas jüi novul ela 1887 (kadäm ömuton primön vobi oka sis yanul yela 1888^{id}). Kadämal nog bal pävalom pro Svedän pla utan, kel no ilasumom cali. Ämäniotölo gitodis patik fa kongred di ‚München' ome pigevölis, i ‚Kerckhoffs' äcalodom kadämalis nog telis pro Fransän as yufans oka. Mödikünans nulikanas at (pläamü el Hippolyte Guigues) sekü kods seimik neföro pädasevoms fa datuval as limans Volapükakadäma. Ekö! lised utanas, kels pedavälons jü novul ela 1887 sekü töbids ela Kerckhoffs: **1)** *Prof. Arthur Heyligers* (Belgän, ‚Antwerpen'; säcäl: 1893, 1^{ul}, 15); **2)** *J. C. Åen (Aaen)* (Danän, ‚Åby'; säcäl: 1888, 12^{ul}); **3)** *Henry J. Harrison* [sotül nema in Rusän pägeböl: ‚Андрей Иванович Гаррисон'] (Rusän, ‚Peterburg'; säcäl: 1895, 5^{ul}, 4); **4)** *Dr. J. P. Licherdopol* (Rumän, ‚București'; säcäl: 1898, 3^{ul}, 18); **5)** *Prof. J. M. de Zubiria* (Spanyän, ‚Bilbao'; säcäl: 1892, 3^{ul}, 1); **6)** *Prof. Augusto de Actis* (Litaliyän, ‚Ferrara'; säcäl: 1894, 9^{ul}, 24); **7)** *Prof. John Runström* (Svedän, ‚Stockholm', pla ‚Nilson', kel no evilom lasumön cali; säcäl: 1892, 3^{ul}, 1); **8)** *Dr. Louis Victor Allaire* (Fransän, ‚Paris'; †1888, 7^{ul}, 25); **9)** *Prof. Hippolyte Guigues* (Fransän, ‚Paris'; säcäl: 1895, 5^{ul}, 29).

„KADÄM LEGIK" MA ‚SCHLEYER'. Dü yel 1888^{id} datuval suvo änunom medü „Vpabled" okik, das te om it älabom gitäti ad zepön limanis nulik kadäma e sludotis valik kadäma. Ün yanul ela 1889 äprimom lisedi kadämalas e kadämanas verätikas, lised kelik ön kodül defa diploma ko dispenäd datuvala no äninädon nemis kadämalas anik (bevü votiks i nemi ela ‚Kerckhoffs'). Ekö! nün dö kadäm ut, kel sunädo äpubon ün 1889: **1)** H. *Schnepper*, **2)** *Rupert Kniele*, **3)** *Anton Colling*, **4)** *Joseph Bernhaupt*, **5)** *Iparraguirre*, **6)** *Wladimir Rosenberger*, **7)** *Georg Banfi*,

8) *K. Dornbusch*, **9)** *Charles E. Sprague*, **10)** *T. C. Winkler*. Jü yunul yela 1890^{id} (kü ‚Schleyer’ äpübom lisedi kadäma telid vero nulika ad plaükön kadämi säslopik dilekü ‚Kerckhoffs’) ked at päläfulükon ön mod sököl: **I. Kadämans**: **11)** *Joaquín de Arce y Bodega* (Spanyän, ‚Madrid’, 1889, 2^{ul}); **12)** *Jan Miroslav Bakalář* (Lösterän-Macarän, Moravän, ‚Lundenburg’ [nu Tsyegän, ‚Břeclav’], 1889, 2^{ul}); **13)** profäsoran: *Hippolyte Guigues* (Fransän, ‚Paris’, 1889, 2^{ul}); **14)** *Alexander S. Harvey* (Linglän, ‚London’, 1889, 3^{ul}); **15)** dokan ä profäsoran: *G. Krause* (Linglän, ‚Kingston upon Hull’, 1889, 3^{ul}); **16)** *Henri Rubino de Barazia* (Fransän, ‚La Rochelle’, 1889, 3^{ul}); **17)** *J. H. Peitz* (Deutän, Vesfalän, ‚Büren’, 1889, 3^{ul}); **18)** *Angelo Ferretti* (Litaliyän, ‚Reggio nell'Emilia’, 1889, 4^{ul}); **19)** *Paul Plum* (Danän, ‚København’, 1889, 5^{ul}); **20)** *Carlo Giani* (Litaliyän, ‚Milano’, 1889, 7^{ul}); **21)** *Arnold Scherzinger* (Tats pebalöl Lamerikäna, ‚Walla Walla’, 1889, 7^{ul}); **22)** *Gioacchino Manoritta* (Tats pebalöl Lamerikäna, ‚New Orleans’, 1889, 10^{ul}); **23)** *Anton J. St. Werten* (Nedän, ‚Beers’, 1889, 12^{ul}); **24)** *Adolf Braun* (Deutän, Badän, ‚Ilmspan’, 1890, 2^{ul}); **25)** *Julius Stettner* (Deutän, Vürtän, ‚Bad Cannstatt’, 1890, 2^{ul}); **26)** *Titus Hilarius Tromp* (Nedän, ‚Oudenbosch’, 1890, 2^{ul}); **27)** *A. S. Teutschel* („pro tats Pasifeanik 7 Lamerikäna”, Kalifornän, ‚San Francisco’, 1890, 2^{ul}); **28)** *Giuseppe Menghini* (Litaliyän, ‚Belluno’, 1890, 3^{ul}); **29)** *Julius Kroiß* (Lösterän, ‚Hohenberg’, 1890, 3^{ul}); **30)** *Ferdinand Hilbe* (Lösterän, Tirolän, ‚Innsbruck’, 1890, 4^{ul}). **II. Senätans: 1)** *Rupert Kniele* (Deutän, Vürtän, ‚Allmendingen’, 1889, 2^{ul}); **2)** *Joseph Bernhaupt* (Siyop, Süriyän [nu Libanän], ‚Beyrut’, 1889, 2^{ul}); **3)** *J. H. Peitz* (Deutän, Vesfalän, ‚Büren’, 1889, 2^{ul}); **4)** *Anton Colling* (Deutän, Bayän, ‚Nürnberg’, 1889, 5^{ul}).

Fövot ofovon ün tobul.

PLIN SMALIK. Kapit: 14 (fin).

„Si! Ü minuts kildeg. Dels kildeg! Soari gudik.”

Ed äfilidom dönu lampadi okik.

Plin smalik älogedom omi, ed älöfilom lampadifilidani at, kel so fiediko äfölom büdüli okik. Äreafom ad memön solamodonikamis, kelis om it büo isteifülom ad küpedön, feapladölo stuli oka. So ävilom yufön fleni okik:

„Sevolös!… Sevob modi, vio kanolöv takädön alnaedo ven vilolöv dunön osi…”

„Ai vilob dunön osi”, filidan äsagom.

Bi kanoy binön otüpo e fiedik, e trögik.

Plin smalik äfovom:

„Planet olik binon so smalik, das kanol spatön zü on me steps kil. Te omutol stepön saido nevifiko ad blibön in solasviet. Üf uvilol takädön, tän ostepolös föfio!… e del odulon so lunüpiko, äsä uvilol.”

„Atos no vemo oyufon-la obi”, lampadifilidan äsagom. „Bu val in lif löfob ad slipön.”

„Binos mifät vemik”, plin smalik äsagom.

„Binos mifät vemik”, filidan äsagom. „Deli gudik!”

Ed äkvänom lampadi okik.

„Ekö! utan”, plin smalik äsagom ninälo oke, du älaifövom tävi okik, „utan, kel panestümomöv fa votikans valik, efe fa reg, lupleidan, ludrinan, e büsidan. Ye binom balikan, kel no jinom lü ob binön smilöfik. Ba binos so sekü utos, das no jäfälom ko ok it, ab ko din votik.”

Äseifom ko pid e nog äsagom ninälo oke:

„Binom balikan, keli ekanoböv flenükön ko ob. Ab planet oma binon tuvemo smalik. Us spad no saidon pro telans…”

Ye plin smalik no äkünom ad koefön oke it, das mu pato äpidom lüvi planeta benedik et, kodä us äjenons solamodonikams milfoltumfoldeg a düps teldegfol! *Fövot ofovon*.

Konil.	**KONOTÜL.**
Of-tidel: kis binom potꞟp *futuro* veliba lꞝfꞝn, María?	Jitidan: „Kis binon-li fütüratim värba: „lelöfön”? o ‚Maria’!”
Of-julel: matꞝn, vomꞟl.	Jijulan: „El „matön”, o lädül!”

Rigädavödem de ‚J. M. Zubiria’ (1886)

IX:92:2021

DOG ELAS ‚BASKERVILLES’.

Fa hiel ‚Arthur Conan Doyle’. Petradutöl fa hiel ‚Oleg Temerov’.
Tradutod papübon bai koräkots pülik fa hiel ‚Daniil Morozov’.

KAPIT FOLID (dil telid).

„Nu”, siör: ‚Henry Baskerville’ esagom, „bo ukonolös obe, o söl: ‚Holmes’! kisi atos sinifon-li, maleditilö! e kin so vemo nitedälon-li dö jäfs obik?”

„Kisi cedol-li dö atos? o dokan: ‚Mortimer’! Siol-li, das nos susnatik komädon pö atos alo?”

„Nö! o söl! ab luveratiko at pesedon fa utan, kel süadon, das jen binon susnatik.”

„Jen kinik-li?” siör: ‚Henry’ < esäkom japäliko. „Jinos lü ob, das ols: söls valik < sevols jäfis lönik obik gudikumo, kas ob.”

„Udagetol sevi obsik lebüä osegolol se cem, o siör: ‚Henry’! Promob atosi ole”, ‚Sherlock Holmes’ äsagom. „Anu geikobsös, dälü ol, lü doküm at vemo nitedik, kel bo pelauton e pesedon äsoaro. Labol-li eli ‚Times’ ädelik? o ‚Watson’!”

„Ekö! us pö spadül gulik.”

„Kanob-li begön ole oni: pad ninik, plidö! labü dugayegeds?”

Iluxamom oni vifiko, ädalogölo kolumis löpio e donio.

„Yeged cifik at dö ted lelivik. Letolsös obe ad nunädön setrati se on. „Kanol bleinälükön oli, das febäd u jäfüd oliks löniks postütedons me tarif jelätik, ab no mutol sädalabön tikäli, üf no vilol, dat lonilonam somik fino okoedon dakipön liegi fagoto de län, läsükön völadi nüveigas obsik e tän daduliko badükumön stadi valemik lifa pö nisul at.” Kisi cedol-li tefü atos? o ‚Watson’!” ‚Holmes’ älüvokädom yöbiko, koteno äröbülölo namis okik ta od. „Senäl binon süperik, vo-li?”

Fövot ofovon.